JAWAPAN
PRAKTIS EKSTRA

BAHAGIAN A

1. (a) Perilaku atau tindakan yang diterima sebagai amalan dalam sesuatu kelompok, komuniti atau budaya [1m]
Penting bagi menjamin kesejahteraan hidup masyarakat [1m]

(b) – Menghormati orang yang lebih tuan [1m]
– Duduk dan makan dengan sopan [1m]
– Mengetuk pintu sebelum masuk [1m]

(c) – Hubungan kekeluargaan menjadi renggang [1m]
– Perselisihan faham kerap berlaku [1m]
– Imej keluarga tercemar [1m]

(d) Makan bersama-sama / Melakukan aktiviti beriadah bersama-sama [1m]
Meluangkan masa yang berkualiti bersama anggota keluarga [1m]

2. (a) – Menunjukkan sikap berperikemanusiaan [1m]
Simpati [1m]
– Melepaskan pemandu tersebut [1m]
Pemandu dalam kecemasan [1m]
– Menawarkan bantuan mengiring kenderaan [1m]
Dapat sampai segera ke hospital [1m]
– Membantu menyelamatkan nyawa pesakit [1m]
Menelefon ambulans [1m]

(b) – Menyelamatkan nyawa ayahnya [1m]
– Mengelakkan pemandu berasa putus asa [1m]
– Melancarkan urusan pemandu ke hospital [1m]

(c) – Mengenakan saman / denda [1m]
Pemandu sedar kesalahan / insaf [1m]
– Memberikan amaran [1m]
Pemandu tidak mengulangi kesalahan [1m]
– Menggantung lesen pemandu [1m]
Melanggar peraturan jalan raya [1m]

(d) – Tidak memberikan signal / isyarat [1m]
– Memotong di garisan berkembar [1m]
– Melanggar lampu isyarat [1m]
– Tidak memakai tali pinggang keledar [1m]

3. (a) – Menerima rasuah [1m]
– Menyalahgunakan kuasa [1m]
– Menyamar sebagai penguat kuasa [1m]

(b) – Melucutkan jawatan / buang kerja [1m]
Memberi kesedaran [1m]
– Memberikan amaran [1m]
Tidak mengulangi kesalahan sama [1m]
– Memindahkan pegawai ke tempat lain [1m]
Menjaga nama baik organisasi [1m]

(c) – Bersikap amanah semasa bertugas [1m]
Bekerja bersungguh-sungguh [1m]
– Elakkan melakukan penipuan [1m]
Mendapat rezeki yang berkat [1m]
– Mengakui kesalahan diri [1m]
Sentiasa bersyukur [1m]

(d) – Media sosial (Facebook) [1m]
– Media cetak (suratkhabar) [1m]
– Bersemuka [1m]
– Menulis surat aduan [1m]

4. (a) Setuju [1m]
– Elakkan perbelanjaan yang tidak perlu [1m]
Habiskan wang dalam barang kehendak [1m]
– Ada wang kecemasan apabila perlu [1m]
Tidak perlu berhutang [1m]
Atau
Tidak setuju [1m]
– Tidak cukup untuk perbelanjaan [1m]
Memenuhi keperluan asas [1m]
– Sudah mempunyai simpanan KWSP [1m]
Ada wang selepas bersara [1m]

(b) – Membeli barang keperluan bukan kehendak [1m]
– Membandingkan harga sebelum membeli [1m]
– Membuat rancangan perbelanjaan sebelum membeli [1m]
– Menyimpan resit sebagai rujukan [1m]

(c) Bersikap jimat cermat [1m]
Memastikan makanan yang dibeli habis dimakan [1m]

© Penerbitan Pelangi Sdn. Bhd.

5. (a) – Menjejaskan kedamaian masyarakat [1m]
Berlaku pergaduhan antara kaum [1m]
– Menyemarak aktiviti pengganas [1m]
Melancarkan serangan dalam negara [1m]

(b) – Memberi hukuman yang berat terhadap murid yang menyebarkan isu sensitif [1m]
Demerit kecil [1m]
– Mendidik murid tentang batasan membincang isu sensitif [1m]
Pendedahan awal [1m]

(c) – Ditahan oleh pihak polis [1m]
Menerima hukuman penjara [1m]

BAHAGIAN B

6. (a) Gembira [1m]
Dapat mengenali adat dan budaya kaum lain / Dapat menikmati pelbagai jenis juadah [1m]

(b) F1 Mempelajari keunikan budaya pelbagai kaum [1m]
H1 Menghadiri rumah terbuka perayaan-perayaan terbuka [1m]
H2 Menikmati makanan tradisi kaum lain semasa perayaan [1m]
H3 Memakai pakaian tradisi kaum lain [1m]
C1 Cheongsam, sari, baju kurung [1m]
F2 Menerima dan menghormati keunikan masyarakat Malaysia menyambut perayaan [1m]
H4 Tidak memandang rendah terhadap adat, budaya dan kepercayaan kaum lain [1m]
H5 Menerima perbezaan dalam sambutan perayaan [1m]
H6 Mengukuhkan persefahaman antara kaum [1m]
C2 Beramah mesra semasa perayaan [1m]
[Maksimum 8m]

7. (a) – Jalur Gemilang [1m]
– Tugu Negara [1m]
– Jata Negara [1m]

(b) F1 Memupuk sikap berbudi bahasa [1m]
H1 Menjaga imej sendiri [1m]
H2 Disenangi orang lain [1m]
C1 Bercakap dengan nada suara lembut [1m]
H3 Individu yang bersopan santun [1m]
F2 Memupuk norma masyarakat [1m]
H4 Biasa dalam kehidupan [1m]
H5 Amalan yang baik [1m]
C2 Mengetuk pintu sebelum masuk [1m]
H6 Dipuji dan dijadikan contoh [1m]
[Maksimum 8m]

BAHAGIAN C

8. (a) – Mendapat maklumat tentang perancangan kewangan [1m]
Elakkan pembaziran dalam kehidupan seharian [1m]
– Mendapat bantuan dalam khidmat nasihat kewangan [1m]
Menyelesaikan masalah dalam pengurusan hutang [1m]

(b) F1 Lebih ramai rakyat muflis [1m]
H1 Tidak diberi pendidikan pengurusan kredit yang tepat [1m]
H2 Tiada kawalan dalam berbelanja [1m]
C1 Membeli barang kehendak yang tiada kegunaan [1m]
H4 Imej negara terjejas [1m]
F2 Negara menghadapi masalah kewangan [1m]
H4 Rakyat tidak membayar balik hutang [1m]
H5 Rugi akibat gagal mengutip pinjaman kepada rakyat [1m]
C2 Pinjaman PTPTN yang hutang masih tertunggak [1m]
H6 Pembangunan negara tidak pesat [1m]
[Maksimum 8m]

(c) Nilai: Nilai rasional, nilai kesederhanaan, nilai bertanggungjawab, nilai harga diri
F1 Mencatat perbelanjaan dalam buku catatan [1m]
H1 Membeli bahan keperluan atau kehendak [1m]
H2 Mengelakkan pembelian berulang [1m]
C1 Menyemak buku catatan sebelum membeli buku rujukan Pendidikan Moral [1m]
H3 Mengawas perbelanjaan sendiri [1m]
F2 Membayar dengan wang tunai [1m]
H4 Elakkan boros [1m]
H5 Pembayaran atas talian sukar dikawal [1m]

© Penerbitan Pelangi Sdn. Bhd.

C2 Asyik tambah nilai dalam e-dompet dengan menggunakan kad kredit [1m]
H6 Elakkan hutang [1m]
[Maksimum 8m]

9. (a) – Pergaulan bebas [1m]
– Penyalahgunaan dadah [1m]
– Mengunjungi pesta hiburan [1m]
– Berpeleseran pada waktu malam [1m]

(b) F1 Peningkatan gejala sosial [1m]
H1 Melahirkan masyarakat yang mengejar keseronokan [1m]
H2 Berlaku banyak kes kecurian untuk memperoleh wang [1m]
C1 Kesan menghisap dadah semakin meningkat [1m]
F2 Gagal melahirkan modal insan yang sempurna [1m]
H3 Masyarakat terlalu mementingkan kemewahan hidup / materialistik [1m]
H4 Wujud masyarakat yang individualistik [1m]
C2 Masyarakat lupa matlamat hidup sebenar [1m]
[Maksimum 8m]

(c) Nilai: Nilai rasional, nilai kebebasan, nilai harga diri
F1 Berfikir sebelum melakukan sesuatu tindakan [1m]
H1 Membuat pertimbangan yang wajar sebelum bertindak [1m]
H2 Memikirkan baik dan baik tindakan yang akan dilakukan [1m]
C1 Tidak terjebak dalam pergaulan bebas antara lelaki dengan perempuan tanpa batasan [1m]
F2 Mempunyai tekad yang utuh dalam diri untuk tidak terjebak dalam hedonisme [1m]
H3 Berazam untuk tidak melakukan sesuatu di luar batasan [1m]
H4 Menanam keyakinan untuk bersederhana dalam hidup [1m]
C2 Berhibur dengan mengamalkan norma masyarakat yang sepatutnya [1m]
[Maksimum 8m]

© Penerbitan Pelangi Sdn. Bhd.